

BLOG BROJ: 60

AKTUELNA VANJSKA POLITIKA
II GODINA IZDANJA

**OD EVROPE KAO ZADAĆE DO...:
PRIORITETI ŠVEDSKOG PREDSJEDAVANJA
VJEĆEM EVROPSKE UNJE**

AUTOR: DANIEL LAZAREVIĆ
Decembar 2022.

**FRIEDRICH
EBERT**
STIFTUNG

**VANJSKOPOLITIČKA INICIJATIVA BH
FOREIGN POLICY INITIATIVE BH**

Program: Aktuelna vanjska politika

Aktuelna vanjska politika je platforma namijenjena mladim aktivistima/kinjama za izradu i objavu kratkih online članaka u različitim formatima (analiza, blog, policy brief i sl.) o aktuelnim temama iz sfere vanjske politike usmjerene ka ili vođene od strane BiH. Platforma je prostor gdje mladi mogu da kreiraju sopstveni sadržaj, razvijaju svoju ekspertizu i dobiju prostor u javnosti.

Više informacija na: www.fes.ba i www.vpi.ba

Impressum

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) | ured u BiH
Kupreška 20, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Odgovorni: Dr. Peter Hurrelbrink
Tel.: +387 33 722 010
Fax: +387 33 613 505
e-mail: fes@fes.ba
www.fes.ba
DTP: Adisa Ošijan
Naslovnica: Korišteni dizajn ilustracije od Starline - Freepik.com
Publikaciju možete naručiti na e-mail: fes@fes.ba. Stavovi, mišljenja i zaključci u ovoj publikaciji ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-Ebert-Stiftung. Friedrich-Ebert-Stiftung ne garantuje za tačnost podataka koji su izneseni u publikaciji.

Sva prava zadržana od Friedrich-Ebert-Stiftung.

U partnerstvu sa:
Vanjskopolitička inicijativa BH

LAZAREVIĆ DANIEL

Aktuelna vanjska politika: "Od Evrope kao zadaće do ... : Prioriteti švedskog predsjedavanja Vijećem Evropske unije" / Daniel Lazarević - Sarajevo : Friedrich-Ebert-Stiftung, 2022. - 4 str. A4 format

Od Evrope kao zadaće do ... : Prioriteti švedskog predsjedavanja Vijećem Evropske unije

Autor: Daniel Lazarević

Nakon šest mjeseci predsjedavanja Vijećem Evropske unije (EU), Češka će tu ulogu prepustiti Švedskoj 1. januara 2023. Svako predsjedavanje donosi nove prioritete, kao i priliku za tu zemlju članicu da doprinese pametnom kreiranju politika u EU. Švedska je zadnji put bila na čelu Vijeća EU u drugoj polovini 2009. godine kada je svijet izgledao drugačije nego sad. U ovim turbulentnim vremenima, kada se Evropska unija suočava sa izazovima bez presedana, premijer Ulf Kristersson [naglasio](#) je kako je zelenija, sigurnija i slobodnija Evropa temelj švedskog predsjedavanja. Kako funkcioniše predsjedavanje Vijećem EU i kakva će biti uloga Švedske u tom kontekstu?

Predsjednički trio

Vijeće Evropske unije (poznato i kao Vijeće ministara Evropske unije ili samo Vijeće) okuplja ministre država članica Evropske unije iz različitih oblasti djelovanja. Ovisno o temi rasprave, Vijeće se sastaje u [deset različitih konfiguracija](#): opći poslovi; ekonomski i finansijski poslovi; pravosuđe i unutrašnji poslovi; zapošljavanje, socijalna politika, zdravstvo i potrošači; konkurentnost (unutrašnje tržište, industrija, istraživanje i prostor); transport, telekomunikacije i energetika; poljoprivreda i ribarstvo; okoliš; obrazovanje, omladina, kultura i sport te trgovina. Sastancima predsjedava neka država članica koje se smjenjuju svakih šest mjeseci i imaju ulogu osiguravanja kontinuiteta rada EU u Vijeću.

Početak 2022. godine, Vijećem je predsjedavala Francuska, potom Češka, a uskoro dolazi red na Švedsku. One čine jedinstveni trio koji je, blisko saradujući, sastavio zajednički program s glavnim pitanjima kojima će se Vijeće baviti u razdoblju od 18 mjeseci. Upravo na osnovu tih programa rada, svaka od zemalja određuje vlastite prioritete unutar šestomjesečnog predsjedavanja. Osim što organizuje sastanke Vijeća, predsjedništvo ima [zadatak](#) da pravi kompromise, donosi zaključke, osigurava saradnju između 27 država članica te predstavlja Vijeće u drugim institucijama EU.

Slogan trenutne zemlje na čelu Vijeća, Češke, jeste [Evropa kao zadaća](#), a postavljeni [prioriteti](#) su: upravljanje izbjegličkom krizom i oporavak Ukrajine nakon rata, energetska sigurnost, jačanje odbrambenih sposobnosti Evrope i sigurnosti kibernetičkog prostora, strateške otpornost evropske ekonomija i otpornost demokratskih institucija. Većinu vremena su u fokusu bila pitanja vezana za rusku invaziju na Ukrajinu, a neki od uspjeha su zajedničke evropske mjere za rješavanje energetske krize izazvane ruskim smanjenjem isporuke gasa Evropi, obezbjeđivanje makro-finansijske pomoći Ukrajini te produženje antiruskih sankcija.

Bosna i Hercegovina će češko predsjedavanje pamtiti po [preporuci](#) Vijeća za opće poslove o dodjeli kandidatskog statusa, kojeg je kasnije usvojilo Evropsko vijeće. Češki ministar za evropske poslove Mikuláš Bek [kazao](#) je tom prilikom kako je politika proširenja EU *snazno sidro za mir, demokratiju, prosperitet, sigurnost i stabilnost na evropskom kontinentu.*

Švedski prioriteti

Na nedavno održanoj sjednici Riksdaga u Štokholmu, švedski premijer Ulf Kristersson [predstavio](#) je program i prioritete nadolazećeg švedskog predsjedavanja Vijećem EU. Tom prilikom je naglasio kako će rat u Ukrajini imati odlučujuće posljedice za švedsko predsjedavanje te da će na vrhu agende biti održavanje evropskog jedinstva u podršci Ukrajini, proširenje ekonomske, humanitarne i vojne pomoći toj zemlji, nastavak prikupljanja resursa za obnovu Ukrajine, očuvanje međunarodnog prava i pažljivo praćenje napretka Ukrajine kao zemlje kandidata. Ujedno, tokom svog predsjedavanja, Švedska će biti [spremna](#) da djeluje brzo i odlučno.

[Prioriteti](#) su sumirani u četiri cjeline, a to su sigurnost, konkurentnost, zelena tranzicija, demokratske vrijednosti i vladavina prava. Osim Ukrajine, fokus po pitanju sigurnosti će biti stavljen na implementaciju [Strateškog kompasa](#), koji je zapravo ambiciozan akcijski plan za jačanje sigurnosne i odbrambene politike EU do 2030. godine te borbu protiv organizovanog kriminala.

Nadalje, kako bi se odgovorilo dugoročnim izazovima, nužno je uložiti napore za ubrzanje ekonomskog rasta. [Rečeno](#) je kako Evropska unija mora nastaviti pružati najbolje moguće uslove za zdravu i otvorenu ekonomiju zasnovanu na slobodnoj konkurenciji, privatnim investicijama i uspješnoj digitalizaciji te će iz tog razloga švedsko predsjedništvo nastojati da učvrsti usklađen pristup evropskoj konkurentnosti na vrhu političke agende.

Po pitanju zelene i energetske tranzicije, jasno je kako globalni klimatski izazov zahtijeva [globalni odgovor](#). Obezbjedivanje dobrog regulatornog okvir i politike za privlačenje ovih investicija, provođenje najboljih ideja i inovacija u funkcionalna rješenja u narednom periodu dovest će do ubrzanog približavanja ambicioznim klimatskim ciljevima, podstičući rast i konkurentnost

Za kraj, Kristersson je naglasio kako su demokratske vrijednosti i vladavina prava temelj, te da je održavanje principa vladavine prava i osnovnih prava suštinski element švedskog – i zapravo svakog – predsjedavanja Vijećem. Za to vrijeme, održat će oko [2000](#) sastanaka u Briselu i Luksemburgu, te 150 neformalnih u Švedskoj. Svakako će biti zanimljivo pratiti kako će prisustvo ekstremnih desničara u švedskoj koalicionoj vladi utjecati na postupanje ove zemlje u upravljačkoj ulozi u Vijeću EU.

A proširenje?

U [programu](#) švedskog predsjedavanja Vijećem kojeg čine 33 stranice teksta, proširenje se spominje samo jedanput. Time se da naslutiti da do nekih većih promjena kad je u pitanju rad na politici proširenja neće biti, barem ne u narednih šest mjeseci. Po pitanju vanjske politike, tu je jedan sveopći cilj, a to je jačanje globalne uloge Evropske unije. Kad govorimo o zapadnom Balkanu, situacija je sljedeća:

- BiH sa kandidatskim statusom mora nastaviti raditi na ispunjavanju 14 prioriteta Evropske komisije;
- pregovarački proces sa Albanijom i Sjevernom Makedonijom započeo je u julu 2022. godine i u toku je screening, odnosno provjera ili analitički pregled pravne stečevine EU koji omogućava ovim zemljama da se upoznaju s pravnom stečevinom i obvezama koje one preuzimaju;
- premijer Kosova Albin Kurti je u decembru 2022. službeno predao zahtjev za kandidatski status u EU za zemlju kojoj se blizu 20 godina obećavan evropska perspektiva, ali je i dalje ne priznaje pet zemalja članica;
- dok Srbija i Crna Gora nastavljaju raditi na otvaranju i zatvaranju pregovaračkih poglavlja, istovremeno se bore sa nagomilanim unutrašnjim problemima.